

Plenum

Torsdag 21.11.2024 kl. 16.00—19.53

2.1. Muntlig fråga om regeringens tillväxt- och sysselsättningsåtgärder (Juha Viitala sd)

Muntligt spörsmål MFT 205/2024 rd

Muntlig frågestund

Förste vice talman Paula Risikko: Denna frågestund inleds av ledamot Viitala. Varsågod.

Debatt

16.01 Juha Viitala sd: Arvoisa puhemies! Oikeistohallitus lupasi lopettaa velkaantumisen ja lupasi satatuhatta uutta työllistä ja tärkeimpänä kestäväää kasvua. Työ- ja elinkeinoministeriön tuore ennuste Suomen näkymistä on karua luettavaa. Orpon—Purran hallituksen politiikan takia Suomen työllisyys kyntää uusissa pohjalukemissa. Näin todetaan hallituksen oman ministeriön paperissa. Siinä todetaan, että hallituksen omat toimet heikentävät työllisyyttä. Suomen konkurssitilanne on myös hälyttävä. Viimeksi tässä maassa on tehty näin paljon konkurssseja 90-luvulla. Suomi on työllisyydessä EU:n peränpitäjä. IMF arvioi Suomen kasvukäyrän kymmenen heikoimman maan joukkoon. Pääministeri Orpo, te johdatte tätä hallitusta. Tunnustatteko te, että teidän hallituksenne toimet ovat lisänneet työttömyyttä, kuten ministeriönne raporttikin osoittaa?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.02 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos tärkeästä kysymyksestä siitä, onko lisännyt työttömyyttä. Varmaan siltä osin on, että kun me joudumme tiivistämään, sopeuttamaan myöskin valtionhallinnosta, ministeriöistä, virastoista, laitoksista, niin sieltä myöskin valitettavasti oikeasti jää ihmisiä silloin pois ja osa varmasti myös työttömäksi.

Mutta tähän peruskysymykseen siitä, mihin Suomen talous ja työllisyys on menossa: Me eletään todella vaikeaa aikaa. Edelleen Euroopassa soditaan. Inflaatio on ollut korkealla meidän keskeisillä markkina-alueilla Keski-Euroopassa, Saksassa. Talous ei kasva odotetulla tavalla. Ja sitten meillä on paljon kuormaa. Mutta näiden keskellä me viedään eteenpäin määrätietoisesti meidän kasvun hallitusohjelmaa. Me ollaan tehty toimia, jotka valtiovarainministeriön riippumattoman laskelman mukaan tuovat jopa 80 000 työpaikkaa Suomeen. Jos me emme näitä olisi tehneet, niin kuinkahan syvällä nyt mentäisiin?

Mutta kerron myöskin iloisen uutisen: talous kasvaa. Suomen talous on kasvanut alkuvuodesta lähtien, ja ensi vuodelle ennustetaan 1,5—2 prosenttiyksikön kasvua, joka on jo EU:n keskiarvoa korkeampi. Nyt kun nämä meidän toimet alkavat purra, [Puhemies koput-

Punkt i protokollet PR 120/2024 rd

taa] niin uskon, että tämä kääntyy. [Puhemies koputtaa] Ja kun mennään kohti loppukautta, niin tilanne on paljon parempi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Pysytään minuutin mittaisissa puheenvuoroissa. — Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Viitala jatkaa.

16.04 Juha Viitala sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministerin mukaan yksikään hallitus ei ole tehnyt kasvun eteen yhtä paljon toimia kuin nykyhallitus, mutta tulokset ovat miinusmerkkisiä. Kokoomuksen ryhmäpuheenjohtaja Marttinen lupasi viime vuonna, että jo tänä vuonna Suomi saa 65 000 uutta työllistä. Tänä vuonna hallitus valmistelee 500 toimen kasvulistan. Paperinkulmaan raapustamani laskelman mukaan jokaista hallituksen listan kasvutoimea kohden on tullut sata työtöntä ihmistä lisää, eli yhteensä 50 000 työtöntä enemmän.

Pääministeri Orpo, tässä ei ole enää kyse suhdanteista. Teidän oma ministeriönne toteaa, että kyse on teidän hallituksenne toimista. Kun teidän hallituksenne lääkkeet kasvun luomiseksi aiheuttavat näin kovia sivuoireita — pahentavat työttömyyttä — niin eikö olisi perusteltua pohtia sitä reseptiä uusiksi?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Pääministeri Orpo.

16.05 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Euroopan unionin komissio ja IMF-valuuttarahasto ovat molemmat viime aikoina arvioineet hallituksen talous- ja työllisyyspolitiikkaa, ja molempien viesti on ollut sama: hallituksen keinot ovat aivan oikeita. Me tehdään niitä uudistuksia, jotka Suomessa olisi pitänyt tehdä jo vuosia tai vuosikymmeniä sitten työmarkkinoihin, sosiaaliturvaan, verotukseen, luvitukseen. Me pistämme miljardin tutkimukseen ja tuotekehitykseen. Me esimerkiksi uudistamme paikallista sopimista, joka nyt on läpäissyt perustuslakivaliokunnan arvioinnin. Nämä ovat merkittäviä asioita, joita Suomessa on odotettu.

Käännös ei tapahdu hetkessä, ja minä toivoisin, että tämän kauhistelun ja pelottelun ohella myöskin tunnustettaisiin se tosiasia, että tämä maailma on aika sekaisin. Oletteko huomanneet? [Antti Kurvinen: Hallitus on sekaisin!] Ukrainan sotaa, paljon epävarmuutta eri puolilla, jotka vaikuttavat välittömästi markkinoihin, ja kun Suomi on vientivetoisen maa, niin totta kai tämä vaikuttaa.

Me ollaan tehty ja tehdään toimia ja paljon, niin että kun se kasvu lähtee kunnolla liikkeelle, [Puhemies koputtaa] niin me ollaan siinä mukana. Te tulette näkemään, että talous kasvaa, työllisyys paranee, ihmiset saavat työtä ja toimeentuloa. [Juha Hänninen: Erinomainen vastaus!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

16.06 Lauri Lyly sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Juuri ilmestyneessä TEMin ennusteessa ennustetaan työttömyyden kasvavan yli 300 000:n ensi vuonna ja pitkäaikaistyöttömyyden yli 100 000:n. Suomen työmarkkinoiden tilanne on huono ja kas-

Punkt i protokollet PR 120/2024 rd

vunäkymät heikot. Talouden kasvu, etenkin kotimaassa, on luottamuksen varassa. Miltä tulevaisuus näyttää? Talous on myös psykologiaa.

Arvoisa pääministeri, miten hallitus on omilla toimillaan onnistunut kotimarkkinoiden kysynnän ja kasvun aikaansaamisessa?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Rydman.

16.07 Elinkeinoministeri Wille Rydman (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin on todellakin syytä huomata se, että Suomi, joka on lähtökohtaisesti hyvin vientivetoinen talous, ei tällä hetkellä keskeisiltä vientimarkkinoiltaan saa vetoa. Me näemme tullimuureja, me näemme protektionismia, me näemme kiinalaista ylituotantoa ja me näemme yhtä hyvin sitä, että meidän keskeinen vientimarkkinamme Saksa ei tällä hetkellä vedä. Tällaisessa tilanteessa meidän on paitsi luotava tulevaisuudenuskkoa myöskin tehtävä konkreettisia toimenpiteitä lukuisilla eri aikaperspektiiveillä — sekä niitä, jotka toimivat tällä hetkellä, että sellaisia, jotka rakentavat pohjaa tulevaisuuden kasvulle, ja hallitus tekee näitä kaikkia.

Me olemme tehneet niitä työmarkkinauudistuksia, jotka luovat pohjaa paremmalle ja toimivammalle työelämälle. Me teemme valtavia panostuksia tutkimukseen ja kehitystyöhön, millä varmistamme sitä, että Suomi pysyy innovaatioiden ja menestyvien yritysten kärjessä myöskin tulevaisuudessa. Ja me uudistamme omaa teollisuuspolitiikkaamme niin, että se on viritetty uudenlaiseen kilpailuun ja valtiiovetoisen teollisuuspolitiikan aikakauden siten, että emme jää jalkoihin kilpailussa investoinneista. Tämä on pitkäjänteistä työtä, mutta meidän [Puhemies koputtaa] työkalupakkimme on hyvin laaja.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen.

16.08 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Kysymme tässä kyllä nyt hallituksen toimista. Nimittäin tämän hallituksen oman ministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, työllisyysennusteen mukaan Suomessa syksyllä havaittu työttömyyden kääntyminen kasvuun on pitkälti kiinni kotimaisesta kysynnästä, siis hallituksen toimista. Nyt on vain niin, että te ette voi mennä suhdanteen taakse tai vientimarkkinoiden ongelmien taakse, vaan kysymys on siitä, että hallitus on omilla leikkaustoimillaan syventänyt tätä kuoppaa, vaikeuttanut tätä tilannetta, ajanut tavallisia suomalaisia pienituloisia palkansaajia, eläkkeensaajia, työttömiä entistä hankalampaan tilanteeseen. Kotimainen kysyntä sakkaa, ja, pääministeri, te olette vastuussa tästä leikkauspolitiikasta. Tunnustatteko te, että teidän toiminnallenne on vaikutus tähän entisestään vaikeutuneeseen tilanteeseen?

Rouva puhemies! Kysyn elinkeinoministeri Rydmanilta: Te annoitte aiemmin kesällä eduskunnalle vastauksen, että teillä on valmisteilla virkamatka Saksaan, joka on keskeinen kauppakumppani Suomelle. Onko tämä virkamatka toteutunut? Oletteko te tavannut kolleganne, varaliittokansleri Habeckin, Saksan elinkeinoministerin?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Rydman.

16.10 Elinkeinoministeri Wille Rydman (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ymmärrän hyvin sen, että edustaja Tuppurainen on kovasti kiinnostunut Saksan suunnasta. Hänellä oli tapana itsekin ministeriaikoinaan saksalaisiin kollegoihin pitää yh-

Punkt i protokollet PR 120/2024 rd

teyttä, [Naurua oikealta] ja niistä yhteydenpidoista Suomen veronmaksaja on joutunut kalliin laskun maksamaan. [Perussuomalaisten ryhmästä: Oi ei! — Hälinää — Puhemies koputtaa]

Mutta kun kysyitte siitä, mitkä ovat omat yhteyteni Saksaan, niin pitää paikkansa, että kesällä vastasin, että suunnitteilla on tapaaminen Saksan kollegani Robert Habeckin kanssa, ja kyllä, tällainen on vierailuohjelmassani luvassa ensi tammikuulle.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Marttinen.

16.10 Matias Marttinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen talous ei käytännössä katsoen ole kasvanut 16 vuoteen. Samaan aikaan velkaa on otettu kymmeniä miljardeja euroja ja tärkeitä uudistuksia on vain sysätty eteenpäin. Tämä hallitus on valinnut toisen tien, jotta voidaan turvata jatkossa suomalaisille tärkeiden palveluiden rahoitus. Sen takia uudistetaan työmarkkinoita, sosiaaliturvaa, verotusta, otetaan käyttöön uusi kannustin puhtaan teollisuuden investointien houkuttelemiseksi Suomeen. Toimia tehdään merkittävä määrä kaikkienensa. [Antti Kaikkonen: Viisisataa!]

Rouva puhemies! Täytyy todeta Suomen tilanteesta, että tämän vuoden budjettihan on elvyttävä siitä huolimatta, että me laitamme taloutta kuntoon. Se sopii suhdannetilanteeseen hyvin, ja tästä voisin kysyä vielä arvion myös valtiovarainministeriltä. SDP on täällä esittänyt ainoastaan päätösten perumisia, säästöjen perumisia, rakennetoimien perumisia, työllisyysuudistusten perumisia. Kysyisin, valtiovarainministeri Purra, teiltä: montako uutta työllistä Suomeen saadaan sillä, että noudatettaisiin tätä SDP:n perutaan kaikki -linjaa?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ja sitten ministeri Purra.

16.11 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sosiaalidemokraattien vaihtoehdosta meillä ei ole hirvittävästi tietoa, koska sen työllisyysvaikutuksethan on salattu. [Välihuutoja — Ben Zyskowicz: Ei nyt saivarrella siinä!] Mutta aivan tuota pikaa me saamme uudet oppositiopuolueiden vaihtoehdot, jotka käymme tietenkin läpi. Sen lisäksi me olemme käyneet täällä suunnalla tarkasti läpi kaikki muut esitykset ja toimien peruutusesitykset, joita täältä on esitetty. Käymme sitä läpi, mitä viivan alle jää.

Olen itse pannut merkille myös sen, että riippuen vähän siitä, puhummeko säästötoimista, sopeuttamisesta tai kasvun tarpeista, se narratiivi täällä opposition puolella muuttuu. Mutta itse näen, että kasvutoimet, joita tämä hallitus siis on alusta saakka tehnyt ja tekee edelleen, eivät tarkoita sitä, että me voisimme heittää kintaalla näille meidän sopeutustarpeillemme. Meillä on velka kasvanut, velkasuhde on valtavan korkea, ja se edelleen jatkaa korkeana olemista näidenkin toimien käynnissä ollessa. Nämä ovat kaksi eri asiaa. Ja aivan kuten edustaja huomautti, niin meidän budjettimme edelleen on elvyttävällä puolella — [Puhemies koputtaa] ensi vuodelle hieman kiristystä, mutta ei mitään massiivista.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona.

16.13 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käydäänpä tämä Suomen tilanne nyt läpi: Työllisyyskehitys tällä kaudella Euroopan surkeinta. [Antti Kur-

Punkt i protokollet PR 120/2024 rd

vinen: Pitää paikkansa, totta!] Velkaantuminen on kasvanut Suomessa tänä vuonna Euroopan nopeiten. [Antti Kurvinen: Kokoomus lupasi lopettaa sen!] Tämä hallitus ottaa kahden ensimmäisen vuotensa aikana enemmän velkaa kuin se parjattu hallitus kahden viimeisen vuoden aikana. [Perussuomalaisten ryhmästä: Korot!] Konkurssien määrä on tämän hallituksen aikana koko 2000-luvun ennätyksessä — siis koko 2000-luvun ennätyksessä. Suomen talouskasvu on ollut maailman heikoimpien joukossa tämän hallituksen aikana. Ja mikä myös on ennätyksellisessä nousussa? No, se on kansalaisten epäluottamus tätä hallitusta kohtaan. [Kimmo Kiljunen: On ollut kasvua!] Arvoisa pääministeri, kun yli puolet kansasta on sitä mieltä, että te viette Suomea väärään suuntaan, niin jaatteko te tämän kansalaisten arvion? [Antti Kurvinen: Hyvä kysymys!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Pääministeri Orpo.

16.14 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy todeta, että itse näin jokunen viikko sitten tutkimuksen, missä kieltämättä hallitukseen luottamus ei ollut kovin korkea mutta oppositioon luottamus oli vielä huonompi. [Välihuutoja] Näitä tutkimuksia tulee ja tutkimuksia menee, mutta hallituksella on vastuu Suomen talouden kääntämisestä, ja me teemme niitä toimia, vaikka ne eivät olisi suosittuja. Meidän täytyy sopeuttaa julkista taloutta, koska me velkaannumme niin hurjaa tahtia, ja samaan aikaan me tehdään näitä välttämättömiä uudistuksia, jotta saadaan talous kasvuun. Jos menot ovat tuolla ja tulot täällä, me tarvitaan lisää tuloja ja vähemmän menoja. Tätä työtä me tehdään määrätietoisesti, koska vain sillä me pystytään takaamaan se, että Suomi on hyvinvoiva ja turvallinen maa myöskin jatkossa.

Sen sijaan teillä ei ole ainuttakaan toimea, millä te korjaisitte tämän. Ei ainuttakaan ole nähty. Te sanotte kaikille säästöille ei, kaikille uudistuksille ei, ja samaan aikaan vielä lupaatte rahaa joka paikkaan lisää. Täysin mahdoton, epäuskottava yhtälö.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lintilä.

16.15 Mika Lintilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Viime hallitus on aika paljon tässä salissa moitittu [Perussuomalaisten ryhmästä: Ja syystä!] — ja varmasti osittain syystäkin. Eikä se viime kausikaan ihan helppo kausi ollut. Kun hallitus lopetti toiminnan, niin meillä oli noin kolmisenkymmentä erittäin isoa investointihanketta pöydällä ja putkessa. Suurin osa, vajaat 30 niistä, oli puhtaaseen siirtymään tulevia hankkeita. Nyt ei ole kuulunut investoinneista mitään. Ei ole ilmoitettu uusista investoinneista, ei näitten konkretisoinnista.

Hiukan huolestuttavaa oli viime viikolla se, että kun pääministeri puhui kasvusta, niin valtiovarainministeri kertoi, että kun puhutaan kasvusta, niin se on sumutusta. Tämä on hirvittävän huono viesti niille yritykselle, jotka ovat investoimassa. Hallitus ilmoitti, että hallitus tulee olemaan mukana ja tuo investointihyvityksen verotukseen mutta yli 50 miljoonan investoinnilla. Tämän pitäisi tulla voimaan vuoden alusta, ja käsittääkseni sitä ei ole [Puhemies koputtaa] täällä eduskunnassa näkynyt. [Eduskunnasta: Ohhoh!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kysymys!

Punkt i protokollet PR 120/2024 rd

Mitä te teette sen eteen, että yrityksillä olisi jonkunlainen näkymä [Puhemies koputtaa] investoinneista? Tällä hetkellä [Puhemies koputtaa] te teette yritysten tilanteen lähes mahdolliseksi toimia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Rydman.

16.16 Elinkeinoministeri Wille Rydman (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Lintilä on täysin oikeassa siinä, että edellinen hallitus todella hehkutti valtavia määriä erilaisia investointeja, [Antti Kurvisen välihuuto] jotka Suomeen ovat tulossa. Mutta kun katsottiin vähän tarkemmin, mitä ne investoinnit, mitä edellinen hallitus silloin hehkutti, tosiasiaa ovat, niin aika monet niistä olivat kyllä lähinnä PowerPoint-esityksiä, joissa ei ollut sen enempää lihaa kuin luitakaan. Tämä on ollut se perusasia.

Nämä teoreettiset investoinnit olivat nimenomaisesti sitä sumutusta. [Suna Kymäläinen: Sekö on selitys, että te ette tee mitään?] Sen sijaan tämä hallitus on keskittynyt siihen, millä tavoin konkretisoidaan investointien tuleamista tänne, millä tavoin luodaan sitä näkymää yrityksille ihan oikeisiin investointeihin eikä pelkästään mielikuvitusinvestointeihin.

Mitä tulee investointi- ja verokannustimeen, se on tulossa. Sen sisällön yritykset tietävät. Ne ovat siihen varautuneet. Nyt olemme siinä vaiheessa, että ensin se piti esinotifoida komissiolle, sitten varsinainen notifiointi. Saanemme sen varsin pian käyttöön, mutta tässä tietystikin joudumme menemään sen puitteissa, [Mika Lintilä: Sen pitäisi olla voimassa vuoden alusta!] miten nämä asiat ylipäättäänkin Euroopan unionin puitteissa tehdään. Teilläkin muuten olisi ollut mahdollisuus hyödyntää [Puhemies koputtaa] tällaisia välineitä, mutta ette hyödyntäneet silloin, kun olitte hallituksessa. [Mika Lintilän välihuuto]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vähämäki.

16.18 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Talous kuitenkin lähtee ensi vuonna kasvuun kansantalouselämyksen ennusteiden mukaisesti. Inflaatio on laskusuunnassa, ja työllisyys on kasvussa ennusteiden mukaisesti. Tuottavuuskasvua haetaan tekemällä tki-panostuksia. Teollisten investointien tuki on tulossa, ja se lähtee tuottamaan meille kasvua. Itä- ja Pohjois-Suomen kasvupaketit on myöskin saatu eteenpäin.

Mutta sitten jos lähdetään hakemaan uusia kasvutoimenpiteitä tämän lisäksi, kasvun kovenantteja jos haetaan, niin on esitetty, että jos bkt:n kasvu ylittää tietyn kynnyksen, niin sitä kautta sitten kasvatetaan palkansaajan ostovoimaa, tai sitten esitän tässä niin, että jos teolliset ja tuotannolliset investoinnit ylittävät tietyn kynnyksen, niin sitten taas sinne palkanmaksajalle annetaan joitakin sopivia hyvityksiä. Nyt kysymys: mitkä ovat ne pohdinat, mitä on siellä sinivalkoisessa kasvun työkalupakissa tulossa ensi keväänä, [Puhemies koputtaa] kun niitä esityksiä on jo tehty?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sieltä pääministeri, olkaa hyvä.

16.19 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On oikeasti todella hienoa, kuinka paljon meillä on liikkeellä tällä hetkellä uudistuksia, työtä, jolla haetaan kasvua ja uskoa yrittäjille yrittää Suomessa ja kasvattaa yritystään sekä uskoa investoreille, että kannattaa tulla Suomeen. Näitä on vaikka kuinka paljon. Sen päälle, kun meil-

Punkt i protokollet PR 120/2024 rd

lä on toimintakykyinen ja päätöksentekokykyinen hallitus, me asetimme Risto Murron työryhmän, joka saa avoimesti nyt mieltä ja kerätä eri puolilta yhteiskuntaa ideoita, uusia kasvun aihioita, ja nämäkin kannattaa toimittaa työryhmän pohdittavaksi. Me emme ryhdy etukäteen sanomaan, mitä sieltä tulee ulos, vaan nyt aidosti katsotaan, mitä asiantuntijat sanovat. Eikö se olisi hieno asia, jos me voitaisiin löytää yhteisiä kasvun aineksia, joilla voisi tehdä vielä enemmän Suomen kasvun eteenpäinviemiseksi?

Viimeiseksi haluan vielä todeta, että tänään hyväksyessämme täydentävän talousarvion me pistämme liikkeelle miljardoissa rakennus- ja infrahankkeita, MAL-sopimukset, kaiken kaikkiaan miljardin buusti talouteen. [Puhemies koputtaa] Nämä ovat valtavia juttuja, ja toivottavasti nämä kelpaavat.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Koskela.

16.20 Minja Koskela vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä, hallitus, vähintään, mitä voisitte nyt tehdä, olisi se, että olisitte rehellisiä. Näille teidän työelämäheikennyksillenne, joita te kutsutte uudistuksiksi, ei ole laskettu työllisyysvaikutuksia.

Ministeri Rydman kehtasi täällä puhua, että tästä tulee parempaa ja toimivampaa työelämää. — Kenelle? Ei ainakaan työntekijöille. Vientivetoinen palkkamalli, palkkadumppauslaki, paikallinen sopiminen, ja sieltä on tulossa vielä irtisanomissuojan heikentäminen, määräaikaistuuksien helpottaminen, ensimmäisen sairauspäivän palkattomuus. Miten tämä on parempaa ja toimivampaa työelämää?

Pääministeri Orpo, te puhuitte täällä veroista, että te olette tehneet hyviä verouudistuksia: veronkevennyksiä sinne ministeriäitioon — varmasti ne tuntuvat siellä hyviltä verouudistuksilta — ja alv-korotukset, ne syövät nimenomaan pienituloisimpien ihmisten ostovoimaa. Eivät nämä ole mitään parannuksia, nämä ovat heikennyksiä työntekijöille ja pienipalkkaisille työntekijöille. Minä kysyn teiltä nyt, pääministeri Orpo: miten nämä uudistukset ovat parempaa ja toimivampaa työelämää työntekijöille?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Pääministeri, olkaa hyvä.

16.21 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yksi hallituksen keskeinen ajatus on se, että jokainen suomalainen työikäinen ja työkykyinen ihminen on töissä ja että hänellä on työpaikkoja. Me tehdään uudistuksia, joissa jokainen työtunti kannattaa, jotta kannattaa ottaa työtä vastaan, lyhytaikaistakin tai pienempipalkkaistakin, että se oikeasti on kannattavaa. Siksi me teemme myöskin sosiaaliturvaan uudistuksia, ja sen lisäksi me kevennämme työn verotusta, ja se on painotettu pieni- ja keskituloisille, jotta me saadaan tämä kannustavuuselementti aikaan. Meillä ei ole yksinkertaisesti varaa tässä maassa siihen, että meillä on liian monta ihmistä kotona, joiden ei kannata lähteä töihin. Siksi me olemme tehneet myöskin sosiaaliturvaan uudistuksia, työttömyysturvaan uudistuksia. Niiden työmarkkinauudistusten, joita luettelitte ja jotka kaikki kovin negatiivisessa valossa esititte, tarkoitus on kyllä se, että yrittäjät palkkaavat lisää työntekijöitä — palkkaavat lisää työntekijöitä. Näitä on odotettu Suomessa vaikka kuinka pitkään, ja tämä hallitus nyt tekee näitä uudistuksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Östman.

Punkt i protokollet PR 120/2024 rd

16.23 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeriön ylijohtaja, osastopäällikkö Mikko Spolander totesi noin kuukausi sitten, että on merkkejä siitä, että talouden ankeuteen käännettä odottaneiden kärsivällisyys palkitaan ja orastava talouskasvu on näköpiirissä. [Suna Kymäläinen: Oliko tämä se ilouutinen?] Hallitus joutuu silti julkisen talouden osalta toimimaan, sillä me tiedostamme ja teemme sopeutustoimia yhdeksän miljardin edestä, koska me tiedostamme, että vaikka alijäämät pienenevät ja velkaantuminen hidastuu, niin julkinen taloudenpito pysyy edelleen riskirajoilla. Samanaikaisesti työmarkkinoilla on levottomuutta. Ay-liike vaatii merkittäviä palkankorotuksia. Toki kansalaisten ostovoima kaipaa vahvistamista, mutta toisaalta toteutuessaan isot palkankorotukset heikentäisivät myös Suomen kilpailukykyä entisestään. Myös työnteisauksia, lakkoja voi olla luvassa loppuvuodesta.

Julkisen talouden ollessa näin haasteellisessa tilanteessa kysynkin asianomaiselta ministeriltä: miten nämä työmarkkinaosapuolien toimet vaikuttavat tässä tilanteessa Suomen kilpailukykyyn ja julkiseen talouteen lyhyellä ja pitkällä aikajänteellä?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Rydman.

16.24 **Elinkeinoministeri Wille Rydman** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Luonnollisestikin on niin, että tällaisessa tilanteessa, jossa orastava kasvu on hyvin haurasta, siihen vaikuttaa moni tekijä, ja kun vienti on se, josta Suomi elää, ja vientimarkkinamme tällä hetkellä huonosti vetävät, ei tarvita missään nimessä ylimääräisiä levottomuuksia enää omille kotoisille työmarkkinoillemme. Luonnollisestikin on niin, että kun puhutaan työehdoista ja palkankorotusten suuruuksista, niin silloin ne ovat nimenomaisesti työmarkkinaosapuolet, jotka niistä sopivat. Ne eivät ole luonnollisestikaan hallituksen asioita kantaa otettaviksi, mutta toki tietysti peräänkuulutan malttia työmarkkinaosapuolilta. Tällaisessa tilanteessa, jossa kuitenkin inflaatio on tahtunut ja korotkin laskevat, kansalaisten ostovoima kuitenkin lähtökohtaisesti kasvaa, ja silloin voisi ajatella myöskin niin, että ehkä silloin maltillisemmat palkkaratkaisut olisivat myöskin niitä isänmaallisia tekoja, joilla luotaisiin enemmän pohjaa kestäväälle talouskasvulle näinä vaikeina aikoina, jotka turvallisuuspoliittisestikin Suomelle paljon haasteita asettavat.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lohi.

16.25 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Taloudessa on pitkälti kysymys luottamuksesta. Nyt kun keskustele kansalaisten ja yrittäjien kanssa, niin tuntuu, että kaikkialla on aivan liian synkät näkymät tulevaisuudesta. Se johtaa siihen, että vaikka ensi vuonna ostovoima, kuten ministeri Rydman totesi, näyttää kasvavan kansalaisilla, niin voi olla, että jos ei luoteta tulevaisuuteen ja ei uskalleta käyttää rahaa ja kuluttaa tai puhumattakaan investoida isompia, niin me emme saa tätä taloutta kasvuun. Meidän yhteinen tehtävämme olisi luoda nyt luottamusta tähän yhteiskuntaan, sellaista ilmapiiriä, että kannattaa katsoa valoisasti tulevaisuuteen ja yrittäjien kannattaa investoida. [Ben Zyskiewicz: Kuulitteko, demarit? — Suna Kymäläinen: Ei kun hallitus katsoo vain taaksepäin!] Ajattelisin niin, että kaikista huolestuttavin piirre tässä on se, että suomalaisilla nuorilla on tutkimusten mukaan synkkä kuva tulevaisuudesta. Näin ei saisi olla. Meidän pitää yhdessä tehdä töitä sen eteen, että nuoret luottavat tulevaisuuteen. [Jani Mäkelä: Onko demarit nyt tyytyväisiä?]

Punkt i protokollet PR 120/2024 rd

Arvoisa puhemies! Minua vähän kiusaa, että täällä ministeriainiosta naljaillaan viime hallituksen investointihankkeille. Nehän ovat yritysten investointihankkeita, eivät hallituksen. [Puhemies: Kysymys!] Mitä me voisimme, pääministeri, yhdessä tehdä, että me tässä salissa voisimme luoda luottamusta suomalaiseseen talouteen ja yhteiskuntaan, ei epäluottamusta?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Pääministeri vai... — Ministeri Rydman, olkaa hyvä.

16.26 Elinkeinoministeri Wille Rydman (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! En ollut itse asiassa juuri mistään eri mieltä edustaja Lohen kanssa — näin se pitkälti on. Talous on psykologiaa, ja ilman muuta itse kunkin meistä täällä salissa on hyvä luoda sitä uskoa tulevaisuuteen.

On totta, että kohtaamme merkittäviä haasteita tällä hetkellä. Useimmat niistä haasteista tulevat rajojemme ulkopuolelta, vientimarkkinoiltamme, maailmantalouden yleisestä kuvasta johtuen, mutta siitä huolimatta ei ole syytä pessimismiin. Suomella nimittäin on todellakin erittäin vahvoja voimavaroja, ja itse asiassa tänään kun vierailin vaikkapa startup-tapahtuma Slushissa, niin siellä näkyy valtava optimismi ja luotto siihen, että me itse asiassa osaamme, me pystymme, ja kasvun tekevät luonnollisestikin yritteliäät ihmiset, yritykset, uutterat työntekijät. Hallitus, poliitikot voivat luoda sille edellytyksiä, ja me pyrimme tekemään parhaamme ensinnäkin huolehtimalla valtiontalouden kestävydestä, toiseen työntöön kannusteista, tulevaisuuden kasvun edellytyksistä ja siitä, että Suomi on sellainen maa, joka houkuttelee investointeja [Puhemies koputtaa] sekä kotoisesti että ulkomailta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Tynkkynen.

16.28 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänään ja eilen tosiaan on kokoontunut tuhansia startup-yrittäjiä, pääomasijoittajia, teknologian kehittäjiä ja monia muita ympäri maailmaa Helsinkiin Slushiin, joka on alansa suurimpia tapahtumia koko maailmassa. Ja aivan niin kuin ministeri Rydman sanoi, että siellä kun käytävillä kulkee, niin siellä riittää intoa, energiaa, ratkaisuja ja visioita.

Mutta kun katsoo meidän nykyistä järjestelmää, niin meillä on Suomessa kanavoitu mitavia yritystukia säilyttäviin hankkeisiin — siis käytännössä ylläpidetään nykyistä talousrakennetta. Tki-rahoitusta saadaan lisättyä, erittäin tervetullutta. Mutta voitaisiinko osan näistä nykyisistä säilyttävistä yritystuista, joista iso osa vielä kerääntyy samoille suurille yrityksille, yrittää kanavoida uudistaviin tukiin, joilla saataisiin vauhditettua siellä Slushinkin käytävillä kulkevien suomalaisten startup-yritysten menestystä?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Rydman.

16.29 Elinkeinoministeri Wille Rydman (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ilman muuta, tähän myöskin pyrimme. Yritystukia tietysti olisi mukava maksaa mahdollisimman vähän, toivottavasti tulevaisuudessa sille on paremmin edellytyksiä. Juuri tällä hetkellä jonkin verran vaikeuksia asettaa se, että investoinneista globaalisti kilpailaan nimenomaisesti pitkälti julkisesti maksetuilla yritystuilla. Emme voi täysin tältä todel-

Punkt i protokollet PR 120/2024 rd

lisuudelta myöskään silmiämme ummistaa, niin ikävä maailma kuin se onkin. Toki tietysti pyrimme siihen, että tuet olisivat pikemminkin verokannusteita kuin suoria maksettuja tukia. Mutta ilman muuta siltä osin kuin yritystukia ylipäättäänkään maksetaan tai tarvitaan, niiden tulisi lähtökohtaisesti olla pikemminkin uudistavia kuin säilyttäviä. Ja tässä itse asiassa nimenomaisesti ne tutkimus- ja kehityspanokset, joita hallitus tekee, ovat omiaan avaamaan sellaista maailmaa, jossa nimenomaisesti uudistuvat yritystuet ovat niitä yritystukien keskiössä olevia asioita.

Ja sitten täytyy tietysti todeta tähän, että myöskin se, millä tavoin uudistamme vaikkapa Teollisuussijoitus Oy:tä ja sitä, että sen uuden investointistrategian mukaisesti sijoitetaan nimenomaisesti lupaaviin kasvuyrityksiin suoraan, luo rahoituksen pohjaa niille tulevaisuuden menestystarinoille.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Valkonen.

16.30 Ville Valkonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On ehdottoman tärkeätä, että jaamme tilannekuvan siitä, että talouskasvu on se, mitä Suomi tarvitsee kipeästi kaikin mahdollisin toimenpitein. Mutta opposition väitteet tämän hetken taloustilanteesta hallituksen syynä ovat kyllä täysin hullunkurisia. Taloustieteen alkeiskirjankin avannut ihminen tietää, että ei mikään hallitus määritä korkotasoa, maailmanpoliittista tilannetta, vientimarkkinoiden tilannetta. Ei viime hallitus määrittänyt koronaa. Suhdanteita tulee ja menee. Oleellista on se, mitä me teemme meidän talousrakenteille. Viime hallitus ei tehnyt työmarkkinoille mitään [Johannes Koskinen: Pidettiin työllisyyttä yllä!] — tämä hallitus uudistaa voimakkaasti. Viime hallitus ei parantanut sosiaaliturvan ja verotuksen kannustavuutta [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Ei leikattu!] — tämä hallitus uudistaa. Viime hallitus ei tehnyt investointien verokannustinta — tämä hallitus tekee. Nämä ovat niitä pitkän aikavälin rakenteellisia toimia, jotka parantavat Suomen talouden suorituskykyä kaikissa suhdanteissa, vaikka nyt on vaikeaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kysymys!

Kysyn valtiovarainministeriltä: onko täysin varmaa, että kun me parannamme kilpailukykyä, Suomi menestyy 20-luvun lopulla ja 30-luvulla nykyistä paremmin?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ministeri Purra.

16.31 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan kuten kysyjä oikein hyvin kuvasi, [Vasemmalta: Yllättävä vastaus!] se, mitä hallitus tekee, on rakentaa Suomeen toimintaedellytyksiltään sellaisia yhteiskunnan talouden rakenteita, että meille mahdollistuisi paremman talouskasvun saaminen. Tosi asia on, että kasvua ei ole reaalisesti ollut 17 vuoteen. Se tarkoittaa ainakin omasta mielestäni sitä, että Suomessa on jokseenkin tehty vääriä asioita. Kyse ei todellakaan ole vain suhdanteista. Sen lisäksi suhdanne on ollut hyvin vaikea, taantuma syvempi ja pitkäkestoisempi ja myös meidän vientimarkkinamme kehitys erittäin vaikea, ja tällä tietenkin on vaikutuksensa näihin asioihin. Mutta ne muutokset, joita hallitus tekee niin hallitusohjelman mukaisesti kuin myöhemmilläkin päätöksillään, keskittyvät siihen, että ne kasvun edellytykset, meidän oma kilpailukyky, yritysten toimintaedellytykset, vahvistuisivat kohti tulevaisuutta.

Punkt i protokollet PR 120/2024 rd

Koska meillä on valtavasti vahvuuksia tässä maassa esimerkiksi osaamisesta lähtien, niin kyllä, Suomen tilanne on tältä osin erittäin hyvä. Se, mitä me tarvitsemme, on kyllä myös uskoa eikä pelkästään uhkakuvien [Puhemies koputtaa] maalailua, mitä tänäänkin täällä valitettavasti esille nostetaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja nyt tämän kysymyksen alkuperäinen esittäjä, edustaja Viitala, vielä. Olkaa hyvä.

16.33 Juha Viitala sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kerrataan vielä, mistä tämä keskustelu alkoi. [Ben Zyskowiec: Nyt luodaan toivoa!] Suhdanne on sama muillakin mailla kuin Suomella, siihen ei voi vedota. Mutta oikeistohallituksen johdolla Suomen työllisyyskehitys on ollut Euroopan heikointa. Suomen pitkäaikaistyöttömien määrä tulee ministeriön ennusteen mukaan nousemaan uuteen huippulukemaan. Orpon ja Purran johdolla suomalaiset yritykset tekevät ennätysmäärän konkurssseja. Tämän hallituksen johdolla Suomen kasvu on kymmenen maailman heikoimman maan joukossa. Ei tule työtä, ei tule kasvua, mutta sen sijaan tuli massiivisia leikkauksia ihmisten perusturvaan, työttömyysturvaan, terveyteen, koulutukseen, kulttuuriin.

Hallitus on pakoillut aihetta tarpeeksi kauan. Myös teidän ministeriönne sen sanoo. Hallitus on epäonnistunut kasvun luomisessa ja työllisyysessä. Te lisäätte työttömyyttä. Oliko nyt aika myöntää virhe ja siten korjata kurssi oikealle, aidolle kasvun tielle?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Pääministeri, olkaa hyvä.

16.34 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kannattaisi oikeasti myöskin lukea se TEMin raportti. Siellä muun muassa kerrotaan se, että he eivät ole laskeneet siihen mukaan hallituksen tekemiä työllisyystoimia, toisin kuin valtiovarainministeriö. Siksi se näkymä on siellä erinäköinen. [Joona Räsänen välihuuto] Sitten toinen asia on se, että työllisyysaste lähti laskuun jo Marinin hallituskaudella, sen aikana. [Antti Kurvisen välihuuto]

Se, mistä on syytä olla iloinen: Vaikka tämä suhdanne on ollut todella vaikea, niin siitä huolimatta työllisyysaste ei ole merkittävästi laskenut. Ja mikä parasta, työllisten määrä on pysynyt lähes entisellä tasolla. Siihen on pitkälti selityksenä se, että meidän työvoima on kasvanut muun muassa työperäisen maahanmuuton ansiosta. [Antti Kurvinen: Onko PS tyytyväinen?]

Mitä tulee tähän ilmapiiriin, kyllä Lohen puheenvuoroon minäkin haluan kommentoida: Me nimenomaan tarvitaan myöskin positiivista klangia eikä näitä heinäsiirkkaparvia päivästä toiseen. Meidän talouden ennustetaan kasvavan. Tällä hetkellä ensimmäisen kerran pitkään aikaan rakennusteollisuuden mittarit näyttävät ylöspäin. Asuntokauppa on virkistynyt. Koronlaskuja on tehty keskuspankissa. Se parantaa edellytyksiä.

Pöydällä on investointihankkeita. Niitä on paljon tullutkin jo eri puolille Suomea. Meillä on todella paljon mahdollisuuksia. Ja silloin nämä hallituksen uudistukset, joita me ollaan tehty ja paljon, alkavat puremaan. [Puhemies koputtaa] Siksi minä olen aivan vakuutunut, että meidän tilanteemme tulee olemaan lähitulevaisuudessa paljon parempi kuin se, mitä tänään on.

Frågan slutbehandlad.